

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/80/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015202014
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015202014.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej v právnej veci žalobcu: P. C., K. XX, K., proti žalovanému: Ústredie práca, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/8283-0002 zo dňa 16.09.2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/271/2015-52 z 20. apríla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/271/2015-52 z 20. apríla 2016 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 2S/271/2015-52 z 20. apríla 2016 zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/8283-0002 zo 16.09.2015, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny č. BA5/OPHN/SOC2015/17933-0023 z 09.07.2015. Prvostupňovým rozhodnutím správny orgán odňal žalobcovi pomoc v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur mesačne od 01.06.2015.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobcovi bola od roku 2006 poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi v rôznej výške, naposledy v sume 61,60 eur mesačne. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej aj len „úrad“ alebo „prvostupňový orgán“) výzvou z 08.04.2015 vyzval žalobcu, aby v lehote troch dní odo dňa jej doručenia preukázal skutočnosti rozhodujúce pre ďalšie poskytovanie a výšku pomoci v hmotnej núdzi. Súčasťou výzvy bola „Ponuka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny“ (ďalej aj len „Ponuka 1“), ktorou bolo žalobcovi ponúknuté vykonávanie menších obecných služieb. Výzvu žalobca prevzal a následne vrátil Ponuku 1 tvrdiac, že mu jej obsah nebol dostatočne zrozumiteľný. Zároveň žiadal o doplnenie informácií týkajúcich sa dostavenia sa na BOZP a poukázal na to, že z miesta jeho bydliska na miesto výkonu činností je väčšia vzdialenosť a skoro tretinu dávky by

musel vynaložiť na cestovné náklady. Úrad ukončil Ponuku 1 z dôvodu potreby vynaloženia finančných prostriedkov žalobcom na cestovné. Dňa 25.05.2015 si žalobca osobne na úrade prevzal „Ponuku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny“ (ďalej aj len „Ponuka 2“), ktorou bolo žalobcovi ponúknuté vykonávanie pracovných činností v organizácii: Základná škola Turnianska, Turnianska 10, Bratislava. Súčasťou výzvy bolo poučenie žalobcu o tom, že v prípade, ak ponuku odmietne alebo ak po jej akceptovaní na výkon pracovných činností nenastúpi, bude mu dávka v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 417/2013 Z. z.“) znížená o 61,60 eur. Úrad tiež uviedol, že nedoručenie tlačiva sa považuje za odmietnutie ponuky. Žalobca reagoval doručením Ponuky 2, ktorú nepodpísal tvrdiac, že mu jej obsah nebol dostatočne zrozumiteľný a opätovne žiadal o doplnenie informácií. Úrad následne odňal žalobcovi pomoc v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur mesačne od 01.06.2015. Žalobcovi ako poberateľovi pomoci v hmotnej núdzi boli predložené v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. dve ponuky, t. j. Ponuka 1 zo dňa 08.04.2015 na výkon menších obecných služieb a Ponuka 2 zo dňa 30.04.2015 na výkon dobrovoľníckej činnosti, pričom ani jednu z týchto ponúk neprijal. V prípade Ponuky 1 prvostupňový správny orgán postupoval v súlade s princípmi „dobrej verejnej správy“ a ponuku ukončil s prihliadnutím na finančnú nevýhodnosť ponuky. Prvostupňový správny orgán mu následne predložil Ponuku 2. Aj napriek skutočnosti, že miesto výkonu pracovných činností uvedené v Ponuke 2 sa nachádzalo od jeho bydliska 650 m, ponuku opäť odmietol. Obe ponuky považoval súd za zrozumiteľné, nakoľko je z nich zrejмый dátum, miesto a čas výkonu činnosti, taktiež je z nich zrejмый, v akom rozsahu mal žalobca vykonávať pracovné činnosti a to podľa pokynov organizátora. V týchto ponukách bol uvedený aj kontakt na kontaktnú osobu u ktorej sa mal hlásiť a ktorá by ho usmernila v ďalšom postupe a poskytla by mu všetky potrebné informácie a to aj ohľadom školenia BOZP. V povinnostiach občana tvoriacich súčasť ponuky bol žalobca poučený aj o riešení situácie, ktorá by mohla vzniknúť v prípade dlhodobej práceneschopnosti občana, ktorý prijal ponuku na výkon pracovných činností. Aj napriek tomu, že v úradnom zázname zo dňa 25.05.2015 nie je uvedené, že žalobcovi bola doručená Ponuka 2 spolu s výzvou a poučením o jeho povinnostiach, súd nevidí dôvod spochybňovať ich existenciu a vedomosť žalobcu o ich obsahu, nakoľko už súčasťou Ponuky 1 na vykonávanie pracovných činností bola aj výzva a poučenie o povinnostiach občana. S povinnosťami občana, ktoré sú rovnaké pri každej ponuke úradu, bol žalobca riadne oboznámený už pri Ponuke 1. Žalobca teda mal vedomosť aj o povinnosti preukázať na výzvu požadovanú skutočnosť v lehote troch dní, ktorú určil úrad v zmysle § 28 ods. 2 písm. b) zákona č. 417/2013 Z. z.. K námietkam žalobcu týkajúcim sa porušenia práva na slobodný prístup k informáciám tým, že mu nebolo odpovedané na jeho žiadosť o doplnenie informácií zo dňa 28.04.2015 a 08.06.2015 súd uviedol, že predmetom tohto konania nie je preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného vo veci týkajúcej sa žiadostí žalobcu o poskytnutie informácií. Nemožno súhlasiť so žalobcom, že aj napriek tomu, že nevyjadril nesúhlas s ponúkanými činnosťami, mu bola odňatá pomoc v hmotnej núdzi, nakoľko v správnom konaní bol poučený o tom, že nedoručenie tlačiva v určenej lehote troch dní bude považované za odmietnutie ponuky, čo bude mať za následok zníženie pomoci v hmotnej núdzi o sumu 61,60 eur. Prvostupňový správny orgán postupoval správne, keď jeho vyjadrenie považoval za odmietnutie ponuky a v súlade so zákonom pristúpil k odňatiu pomoci v hmotnej núdzi. Týmto postupom nebolo porušené právo žalobcu na ľudskú dôstojnosť. Pokiaľ mal žalobca pochybnosti o ústavnosti odňatia pomoci v hmotnej núdzi, poukázal súd na nález Ústavného súdu SR č. k. PL. ÚS 8/2014-41 zo dňa 27.05.2015, podľa ktorého požiadavka výkonu činností ustanovených v § 10 ods. 3 písm. a) až c) zákona č. 417/2013 Z. z. ako podmienky na poskytnutie dávky v hmotnej núdzi obstála v teste ústavnosti v plnom rozsahu. Takisto súd zdôraznil, že aj z dôvodovej správy k uvedenému zákonu je zrejмый dôraz na zásluhovosť poskytovania dávky v hmotnej núdzi. Dobrovoľnícke činnosti v zmysle § 10 ods. 3 písm. b) zákona č. 417/2013 Z. z. nespádajú pod zákaz nútenej práce alebo povinnej práce v zmysle Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 29 o nútenej alebo povinnej práci. Naopak, úmyslom zákonodarcu bolo prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti motivovať občana v hmotnej núdzi, aby sa aktívne podieľal na riešení svojej finančnej situácie a aby dlhodobo pasívne nezotrúval na dávke v hmotnej núdzi. Z uvedených dôvodov dospel súd k záveru, že správne orgány postupovali v súlade so zákonom a preto žalobu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol.

Proti predmetnému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolal žalobca, uvádzajúc, že existencia, resp.

neexistencia výzvy je jedným z hlavných predmetov sporu. V tomto bode súd nezabezpečil dôkazy a teda ich ani nemohol náležite preskúmať. Žalobca má za to, že v jeho prípade prebehli dve konania, a síce prvé konanie bolo ukončené dňa 04.05.2015, teda v ten deň, keď žalovaný ukončil ponuku z 08.04.2015 a 25.5.2015 sa začalo nové správne konanie. Žalobca ďalej nesúhlasí s tvrdením prvostupňového súdu, že predmetom tohto konania nie je rozhodnutie o poskytnutí či neposkytnutí informácií. Uvádza, že žaluje žalovaného preto, že bol ukrátený na svojich právach, okrem iného na práve na slobodný prístup k informáciám. Uvádza, že ide o jeden z bodov žaloby. Tvrdí ďalej, že nikdy žiadnu ponuku z úradu práce neodmietol. Ak ponuku neprijal, nemožno z toho vyvodzovať, že ju vedome a úmyselne odmietol. Žalobca žiadal informácie, na základe ktorých by sa mohol rozhodnúť, či ponuku prijme alebo ju odmietne. Žalobca má ďalej za to, že prvostupňový súd nesprávne interpretuje nález Ústavného súdu SR, tvrdiac, že ústavný súd umožňuje dávku znížiť, nie však úplne odňať pomoc v hmotnej núdzi. Tvrdí, že dobrovoľnícka činnosť, ktorá sa od neho vyžaduje, vedie k frustrácii, lebo za svoju prácu nemá dostávať adekvátne ohodnotenie ako ostatní zamestnanci, cíti sa ponížený tým, že má byť využívaný ako lacná pracovná sila. Žalobca sa domnieva, že zákon, nútiaci zaslúžiť si aj tú základnú minimálnu pomoc zo strany štátu občanom v hmotnej núdzi je v rozpore nielen s Ústavou Slovenskej republiky, ale aj s Dohovorom Medzinárodnej organizácie práce o nútenej alebo povinnej práci a Dohovorom MOP o zrušení nútenej práce. Žalobca tiež argumentoval poukazom na ľudskú dôstojnosť ako neodňateľné a nescudziteľné právo človeka. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby odvolací súd prvostupňový rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/8283-0002 zo dňa 16.09.2015 zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uvádza, že v napadnutom rozhodnutí riadne odôvodnil zamietnutie odvolania a zdôraznil, že žalobca 25.05.2015 si osobne na prvostupňovom správnom orgáne prevzal od aktivačného centra ponuku na vykonávanie menších obecných služieb a to v rozsahu 32 hodín mesačne podľa pokynov organizátora. Žalobca žiadal informácie, odpoveď na hypotetické otázky, ktoré nemali vplyv na jeho vyjadrenia k predloženej ponuke a na to, či by sa zúčastnil ponúkaných činností. Žalobca nepredložil podpísanú ponuku na vykonávanie činností s vyjadrením, či ju prijíma a ani v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mu bránili vo vykonávaní ponúkanej činnosti. Žalobca sa teda nezúčastnil na vykonávaní činností, ktoré mu boli ponúknuté v zmysle §10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z., preto bolo potrebné pomoc v hmotnej núdzi znížiť podľa § 25 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z.z. o sumu 61,60 eur. Žalovaný pri rozhodovaní neprihliadol na tvrdenie prvostupňového správneho orgánu, že žalobcovi bola 25.5.2015 odovzdaná výzva, ale napadnuté rozhodnutie odôvodnil aj bez tejto skutočnosti. Prvostupňový orgán zaslal žalobcovi výzvu na preukázanie požadovaných skutočností zo dňa 08. 04.2015, prílohou ktorej bola aj ponuka na zabezpečenie vykonávania menších obecných služieb, dobrovoľníckej činnosti alebo prác na predchádzanie mimoriadnych situácií v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. Súčasne bol žalobca vyzvaný, aby na prvej stránke tlačiva ponuka vyznačil, či ponúkanú pracovnú činnosť prijíma a túto so svojim podpisom doručil do troch pracovných dní od prevzatia na prvostupňový správny orgán. Zároveň bol žalobca vyzvaný v prípade prijatia ponuky dostaviť sa v prvý pracovný deň po doručení ponuky na miesto výkonu pracovných činností tak, ako je uvedené v ponuke. Vo výzve bol žalobca tiež poučený, že ak ponuku pracovných činností odmietne alebo nenastúpi na výkon pracovných činností, zníži sa mu dávka o 61,60 eur. Nedoručenie tlačiva bude považované za odmietnutie ponuky. V ponuke bol riadne poučený o riešení situácie v prípade dlhodobej pracovnej neschopnosti. Predmetnú výzvu s prílohami žalobca prevzal dňa 23.04.2015. Žalobcovi bolo týmto dňom teda známe, že v lehote troch pracovných dní od doručenia ponuky má oznámiť, či ponuku prijíma. Po prevzatí ponuky žalobca uviedol, že táto mu nie je dostatočne zrozumiteľná a žiada o doplnenie informácií. Dňa 25.05.2015 sa žalobca osobne dostavil na pracovisko prvostupňového orgánu, ktorý akceptujúc jeho dopyt o vzniknutých cestovných nákladoch, mu odovzdal novú ponuku zo dňa 30.04.2015. Z tejto ponuky je zrejmé, že vykonávanie pracovných činností a školenie BOZP sa začína dňom 10.06.2015 na Základnej škole Turnianska 10 v Bratislave, čo je blízkosti žalobcovho bydliska. Žalobca bol opätovne poučený o svojich povinnostiach vrátane riešenia dlhodobej pracovnej neschopnosti. Žalobca opätovne vrátil ponuku s tým, že mu nebol dostatočne zrozumiteľný jej obsah, preto žiadal o doplnenie informácií, odkázal na svoju žiadosť z 28.04.2015 a žiadal o informácie, aká situácia nastane, keby bol dlhodobo

PN. Žalovaný zastáva názor, že otázky žalobcu boli nedôvodné, pretože odpoveď na ne mal uvedené v plnom rozsahu v ponuke zo dňa 30.04.2015, preto tvrdenia žalobcu o neposkytnutí informácií nezodpovedajú objektívnej realite. Ďalej má žalovaný za to, že dňom prevzatia výzvy z 08.04.2015 s prílohami začalo dňa 23.04.2015 správne konanie, ktoré bolo ukončené až napadnutým rozhodnutím žalovaného. Žalovaný má potom za to, že tvrdenie žalobcu, že si výzvu neprevzal 25.05.2015 je irelevantné, nakoľko výzvu si preukázateľne prevzal už dňa 23.04.2015. Čo sa týka tvrdenia žalobcu, že v jeho prípade sa jedná o nútené práce za protihodnotu - pomoc v hmotnej núdzi, podľa žalovaného takéto tvrdenie nemá oporu v platnej právnej úprave. K poukazu žalobcu na jeho nedoplatky na zdravotnom poistení žalovaný uvádza, že ak by sa žalobca zaevidoval do evidencie uchádzačov o zamestnanie, vedenej prvostupňovým správnym orgánom, zdravotné poistenie by za žalobcu platil štát, avšak keďže žalobca bol na vlastnú žiadosť z evidencie uchádzačov o zamestnanie vyradený dňom 08.10.2006, nedoplatok na poistnom mu vznikol jeho vlastným zavinením. Vzhľadom na uvedené skutočnosti potom žalovaný navrhuje prvostupňový rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako vecne správny potvrdiť.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže v prejednávanej veci začalo odvolacie konanie pred nadobudnutím účinnosti SSP, odvolací súd koná podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c O.s.p. v spojení s ustanovením § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce (§ 246c O.s.p. v spojení s § 212 O.s.p. a nasl.), postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p., bez nariadenia pojednávania a napadnutý rozsudok krajského súdu § 250ja ods. 3 posledná veta O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1,2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z.z. hmotná núdza je stav, keď príjem členov domácnosti podľa tohto zákona nedosahuje sumy životného minima ustanovené osobitným predpisom a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku a uplatnením nárokov zabezpečiť príjem alebo zvýšiť príjem.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z.z. dávka je určená na zabezpečenie základných životných podmienok.

Podľa § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 417/2013 Z.z. dávka je 61,60 eura mesačne, ak ide o jednotlivca.

Podľa § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. ak v odsekoch 5 a 6 nie je ustanovené inak, dávka podľa odseku 2 sa znižuje o sumu 61,60 eura za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý nie je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, 12) dohodnutom v rozsahu najmenej 32 hodín mesačne a nezúčastní sa na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, alebo právnickou osobou so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá organizuje alebo sprostredkúva dobrovoľnícku činnosť pre inú osobu s jej súhlasom v jej prospech alebo vo verejný prospech (ďalej len „organizátor dobrovoľníckej činnosti“) v rozsahu 32 hodín mesačne na vykonávaní

a) menších obecných služieb pre obec alebo rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec,

b) dobrovoľníckej činnosti, 33) alebo

c) prác na predchádzanie mimoriadnej situácii, 29) počas vyhlásenej mimoriadnej situácie a pri odstraňovaní následkov mimoriadnej situácie.

Podľa § 10 ods. 8 zákona č. 417/2013 Z.z. odsek 3 sa nevzťahuje na člena domácnosti,

- a) ktorý je uvedený v § 7 ods. 2 písm. a), c) a e) až h),
- b) ktorému vznikol nárok na aktivačný príspevok, príspevok na vykonávanie absolventskej praxe³⁴⁾ alebo na príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby,¹⁷⁾
- c) ktorým je poberateľ predčasného starobného dôchodku,
- d) ktorým je fyzická osoba uznaná za invalidnú podľa osobitného predpisu,^{34a)}
- e) ktorým je tehotná žena, od začiatku ôsmeho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom,
- f) ktorým je rodič alebo fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu,^{34b)} ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do troch rokov veku,
- g) ktorým je osamelý rodič alebo osamelá fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu,^{34b)} ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do šiestich rokov veku,
- h) ktorý sa zúčastňuje na pracovnej terapii,^{34c)}
- i) ktorý vykonáva menšie obecné služby, dobrovoľnícku činnosť alebo práce podľa odseku 3 písm. c) na základe dohody, od ktorej úrad odstúpi podľa odseku 11, alebo
- j) ktorému vykonávanie menších obecných služieb, dobrovoľníckej činnosti alebo prác podľa odseku 3 písm. c) nebolo ponúknuté.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z.z. v znení účinnom k 31.12.2015 suma pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi úhrnom súm uvedených v § 10 ods. 2 a 3, § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 2 a úhrnom súm príjmu podľa § 4.

Podľa čl. 1 ods. 1 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 29 o nútenej alebo povinnej práci vyhlásenej v Slovenskej republike Federálneho ministerstva zahraničných vecí oznámením č. 506/1990 Zb. (ďalej aj len „Dohovor č. 29“) Každý členský štát Medzinárodnej organizácie práce, ktorý ratifikuje tento Dohovor, sa zaväzuje, že v dobe čo najkratšej potlačí používanie nútenej alebo povinnej práce vo všetkých jej formách.

Podľa čl. 2 Dohovoru č. 29

1. Na účely tohto Dohovoru bude výraz "nútená alebo povinná práca" označovať každú prácu alebo službu, ktorá sa od ktorejkoľvek osoby vymáha pod hrozbou akéhokoľvek trestu a na ktorú sa nazývaná osoba neponúkla dobrovoľne.

2. Len pre potreby tohto Dohovoru však výraz "nútená alebo povinná práca" nebude zahŕňať:

- a) žiadnu prácu ani službu vymáhanú na základe zákonov o povinnej vojenskej službe pre práce rýdzo vojenskej povahy;
- b) žiadnu prácu ani službu, ktorá tvorí súčasť obvyklých občianskych povinností občanov krajiny, ktorá sa plne spravuje sama;
- c) žiadnu prácu ani službu, ktorá sa od ktorejkoľvek osoby vymáha v dôsledku odsúdenia súdnym rozhodnutím, pokiaľ sa táto práca alebo služba vykonáva pod dohľadom a kontrolou verejného úradu a pokiaľ sa nazývaná osoba neprenajíma ani nedáva k dispozícii súkromným jednotlivcom, súkromným spoločnostiam ani súkromným právnickým osobám;

d) žiadnu prácu ani službu vymáhanú v prípadoch mimoriadnych okolností, to je v prípadoch vojny, pohromy alebo hroziacej pohromy ako požiaru, povodne, hladomoru, zemetrasenia, prudkej epidémie alebo zvieracej nákazy (epizootie), vpádu zvierat, hmyzu alebo škodlivých rastlinných cudzopasníkov a všeobecne všetkých okolností, ktoré ohrozujú alebo by mohli ohroziť život alebo normálne životné pomery všetkého obyvateľstva alebo jeho časti;

e) menšie obecné služby, ktoré sú vykonávané členmi obce v jej priamom záujme, môžu sa preto považovať za obvyklé občianske povinnosti pripadajúce na členov obce, pokiaľ majú členovia obce alebo ich priami zástupcovia právo vyjadriť sa ohľadne potreby takých služieb.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu s právnou citáciou právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a v odôvodnení svojho rozsudku sa obmedzil len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku.

Pokiaľ ide o namietané nedoručenie výzvy na preukázanie požadovaných skutočností dňa 25.05.2015, aj odvolací súd sa stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že pre posúdenie veci je táto otázka irelevantná. Žalobcovi totiž bola výzva doručená už skôr v priebehu správneho konania, a to dňa 23.04.2015. V tejto mu bola oznámená povinnosť vyznačiť, či ponúkanú pracovnú činnosť prijíma alebo odmieta a doručiť ju prvostupňovému správnomu orgánu do 3 pracovných dní od prevzatia. Súčasťou výzvy tiež bolo poučenie o skutočnosti, že nedoručenie tlačíva bude považované za odmietnutie ponuky, čo má za následok zníženie dávky v hmotnej núdzi o 61,60 eur. Žalobcovi teda boli zrejme jeho povinnosti, resp. ďalšie vyžadované úkony. Ak mu aj nebola opätovne doručená výzva na preukázanie požadovaných skutočností, nedošlo k odňatiu možnosti konať pred správnym orgánom, ani nevznikla žiadna ujma na žalobcových subjektívnych právach, keďže o všetkých skutočnostiach vyplývajúcich z výzvy už bol v totožnom konaní preukázateľne poučený.

Na tomto mieste považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že nezákonnosť napadnutého rozhodnutia nemôže spôsobovať prostý fakt, že správny orgán postupoval v súlade so zásadou súčinnosti s účastníkmi konania. V súlade s touto zásadou prvostupňový orgán vyhovel žalobcovej námietke týkajúcej sa nevýhodnosti ponuky a vymenil ju za inú - z hľadiska vzdialenosti výhodnejšiu ponuku, na obsahu už doručenej výzvy sa však nič nemenilo, preto nebolo nevyhnutné ani jej opätovné doručovanie.

Žalobca ďalej namieta neposkytnutie požadovaných informácií žalovaným. K tejto námietke je potrebné uviesť, že žalobou, podanou na Krajský súd v Bratislave žiadal žalobca ako nezákonné zrušiť rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/8283-0002 zo 16.09.2015, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odboru sociálnych vecí a rodiny č. BA5/OPHN/SOC2015/17933-0023 z 09.07.2015 o odňatí pomoci v hmotnej núdzi žalobcovi. Rozhodnutie, prípadne fiktívne rozhodnutie, o nevyhovení žiadosti o sprístupnenie informácií žalobca nenapádal. Označenie rozhodnutia správneho orgánu, ktoré sa žalobou napáda, je jedným z podstatných náležitostí správnej žaloby. Týmto označením žalobca vymedzuje rozsah súdneho konania. Nie teda krajský súd v rozsudku, ale už žalobca v žalobe označil ako napadnuté rozhodnutie výlučne rozhodnutie zo 16.09.2015, preto sa konanie na správnom súde skutočne týka iba preskúmania zákonnosti rozhodnutia o odňatí pomoci v hmotnej núdzi a jeho predmetom nie je preskúmanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie - hoci aj fiktívneho rozhodnutia podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Rovnako nesprávne je žalobcovo tvrdenie, že žiadnu ponuku neodmietol. Žalobca bol výzvou, doručanou mu 23.04.2015 poučený o skutočnosti, že nedoručenie tlačíva v lehote troch pracovných dní bude považované za odmietnutie ponuky, čo má za následok zníženie dávky v hmotnej núdzi o 61,60 eur. Keďže o uvedenej skutočnosti mal vedomosť a napriek tomu v lehote podpísanú ponuku správnomu orgánu nedoručil, konkludentne - nekonaním ju žalobca odmietol.

Nedôvodné je tiež žalobcovo tvrdenie, že ústavný súd v náleze č. k. PL. ÚS 8/2014-41 zo dňa 27.05.2015 umožňuje dávku znížiť, nie však úplne odňať pomoc v hmotnej núdzi. Keďže výška zníženia dávky podľa § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. je totožná s výškou dávky v hmotnej núdzi, je zrejmé, že úmyslom zákonodarcu bolo odňať pomoc v prípade, že osoba v hmotnej núdzi poberá dávku, nie však niektorú inú formu pomoci (napr. aktivačný príspevok, príspevok na bývanie atď).

Ak žalobca namietal, že za svoju dobrovoľnícku prácu nemá dostávať rovnakú mzdu ako ostatní zamestnanci, považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že dobrovoľnícka práca nie je závislou prácou podľa zákonníka práce, preto ani na žalobcu sa nevzťahujú jeho ustanovenia týkajúce sa minimálnej mzdy.

Žalobca v odvolaní nekonkretizoval, v čom by mal byť zákon č. 417/2013 Z.z. v rozpore s Dohovorom č. 29 MOP, avšak odvolací súd zdôrazňuje, že nútenou alebo povinnou prácou na účely tohto dohovoru podľa jeho čl. 2 ods. 2 písm. e/ nie sú menšie obecné služby a dohovor sa na takéto činnosti ponúknuté žalobcovi nevzťahuje.

Pokiaľ žalobca namietala zásah do ľudskej dôstojnosti, v tomto sa súd odvoláva na už citovaný nález Ústavného súdu SR č. k. PL. ÚS 8/2014-41 zo dňa 27.05.2015, ktorý existenciu neústavnosti ustanovenia §10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. vylúčil. Len pre zdôraznenie opätovne poukazuje na názor ústavného súdu, že nie je v rozpore s ústavným príkazom vyjadreným v čl. 39 ods. 2 ústavy vyžadovať aktívnu participáciu osôb na zabezpečovaní ich základných životných potrieb, pokiaľ požadované činnosti nebudú neprimerané, neodôvodnené alebo zbytočne zaťažujúce. Žalobca nijak nepreukázal, že by ponuka 2 bola neprimeraná, neodôvodnená alebo zbytočne zaťažujúca. Naopak, správny orgán žalobcovi vyšiel v ústrety a ponuku, ktorá ním mohla byť - čo i len teoreticky-považovaná za zaťažujúcu z dôvodov nevyhnutnosti platenia cestovného, vymenil za inú, výhodnejšiu. Pre rozhodnutie vo veci kardinálnou skutočnosťou je tiež, že odňatie dávky z dôvodu odmietnutia činností vymedzených v ustanovení § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. nemôže byť považované za zásah do ľudskej dôstojnosti, keďže práve takáto činnosť smeruje k zachovaniu dôstojnosti, a to formou socializácie osôb v hmotnej núdzi, ako aj zachovania, resp. vytvárania pracovných zručností. Skutočnosť, že žalobca pozitívne stránky uvedenej činnosti subjektívne nevníma, nemení nič na ich objektívnej existencii.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal aj odvolací súd za preukázané, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je zákonné, vydané po náležitom zistení skutkového stavu a logicky správne odôvodnené a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p., tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobkyňa v tomto konaní nebola úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.